

MENADMENT I BANKARSKI INFORMACIONI SISTEM / MANAGEMENT AND BANKING INFORMATION SYSTEM

Goran Georgievski¹

¹Internacionalni univerzitet Travnik u Travniku, Bosna i Hercegovina, Aleja Konzula – Meljanac bb
e-mail: goran.gjorgievski@specijal.com.mk

Pregledni članak
UDK / UDC 65:658.1:336:004.65

Sažetak

Naučni razvoj i tehnološke inovacije doprinijele su da se naglasak stavi na kvalitetne i tačne informacije. Informacije imaju posebno značenje u poslovnom svijetu. Poslovanje kompanija je nezamislivo bez kvalitetnih i tačnih informacija koje su ključne za donošenje menadžerskih odluka. Zato informacione tehnologije sve više govore o važnosti poslovnih informacija. Oni se odnose na dizajn proizvoda, netehničke podatke, uputstva za upravljanje, operativne baze podataka, operativne procese, tehničke baze podataka, znanje zaposlenih, kompjuterski softver i još mnogo toga. Poslovne informacije u okviru poslovnih sistema ključni su izvor poslovanja. One su jedna od najvećih poslovnih vrijednosti, osnovni izvor za postizanje uspjeha i stvaranje novih vrijednosti. Važni su za sve oblike poslovanja, a posebno su važni prilikom donošenja odluka. Oni su također potrebni za poboljšanje performansi sistema i postizanje tržišnog uspeha. Naravno, za podršku radnih procesa.

Ključne riječi: inovacije, znanje, menadžment.

JEL klasifikacija: G21

Abstract

Scientific development and technological innovations have contributed to the emphasis on quality and accurate information. Information has a special significance in the business world. The operation of companies is unthinkable without quality and accurate information that is key to making managerial decisions. That is why information technology is increasingly talking about the importance of business information. They relate to product design, non-technical data, instructions to management, operational databases, operational processes, technical databases, employee knowledge, computer software and more. Business information within business systems is a key source of business operations. They are one of the greatest business values, a basic source for achieving success and creating new values. They are important for all forms of business operations, and are especially important during decision-making. They are also needed to improve system performance and achieve market success. Of course, they are also needed to support work processes.

Keywords: innovation, knowledge, management.

JEL classification: G21

UVOD

Razvoj tehnologija doprinio je da se funkcionisanje sistema u društvu ne može ostvariti bez kvalitetnih i tačnih informacija. Oni garantuju rad sistema u celini i njihovu efikasnost. Informacija ima posebno značenje u poslovnom svijetu, tj. u poslovanju privrednih subjekata. U informatičkoj tehnologiji se sve više govori o tj. poslovne informacije. Oni se odnose na dizajn proizvoda, netehničke podatke, uputstva za upravljanje, operativne baze podataka, operativne procese, tehničke baze podataka, znanje zaposlenih, računarski softver ili poslovne ugovore, uputstva za rad, poslovne rezultate i izveštaje, poslovne baze podataka, sistemsku dokumentaciju, korisničke priručnike, operativne procedure, planovi, aplikativni i sistemski softver, alati za razvoj i podršku, itd.

Poslovne informacije u okviru poslovnih sistema predstavljaju ključni izvor poslovanja, jednu od najvećih poslovnih vrijednosti, osnovni izvor zarade i pokretačku snagu za stvaranje novih vrijednosti. Važni su za sve oblike poslovanja, a posebno su važni prilikom donošenja odluka, poboljšanja performansi sistema, postizanja tržišnog uspjeha i podrške radnim procesima. Posebno je značajna njihova uloga u komunikaciji unutar sistema i izvan njega sa okolinom.

U poslovnim organizacijama poslovne informacije postaju onaj sadržaj koji služi u svrhu postizanja poslovnih ciljeva. Poslovne informacije obično služe kao osnova za donošenje odluka, ali se koriste i za održavanje i podršku poslovnih procesa, međusobne komunikacije zaposlenih itd.¹²²

Informacioni sistem¹²³ ima poseban značaj za realizaciju računovodstvene delatnosti privrednih subjekata, au tom kontekstu i banaka kao ključni element - institucija privrednog sistema jedne zemlje.

Pravilno upravljanje resursima računovodstvenog informacionog sistema u bankama je od presudne važnosti za uspjeh banke i za to su odgovorni svi novi menadžmenti. Identifikacija imovine koja je dio informacionog sistema banke uključuje analizu širokog spektra informacija koje su važne za funkcionisanje banke. Banka treba da identifikuje i klasifikuje resurse prema njihovom značaju i vrednosti i da odredi i primeni potreban nivo zaštite ovih resursa. Svaki informacioni sistem u banci treba da ima tzv "informatore" sa svim sredstvima koja se smatraju glavnim dijelovima informacionog sistema banke, njihovom lokacijom i pripadnosti. Dio ove kompletne informativne knjige treba da predstavlja tehnički informator koji će obuhvatiti kompletan inventar hardvera, softvera i telekomunikacija banke, kao i njen mrežni dijagram.¹²⁴

Računovodstveni informacioni sistem je poseban podsistem u odnosu na bankarski sistem u cjelini. Naime, svaki privredni subjekat želi da ostvari uspešno poslovanje, što se uglavnom ogleda u ostvarivanju pozitivnog finansijskog rezultata, ispunjavanju obaveza u roku plaćanja i

¹²² Hristov R., Detektivska informatika, EURM, Skoplje, 2011. godine, str. 38-39.

¹²³ Ralph M. Stair, George W. Reynolds, Fundamentals of information Systems A managerial Approach, Thomson Course Technology, 2008, p. 16.

¹²⁴ Kalanoski R., Upravljanje informacionim sistemom banke, EURM, Ohrid, 2010. godine, str. 20-21.

naplati potraživanja u roku. Da bi razumio svoje poslovanje, poslovnom subjektu su potrebne informacije. Ove informacije se dobijaju iz računovodstvenih evidencija i glavni krivac za njihovu izradu je finansijsko računovodstvo. Naime, poslovni procesi su podložni kontroli u pogledu performansi, a za sprovođenje kontrole poslovanja potrebni su različiti podaci, koji se u značajnom delu obezbeđuju kroz finansijsko računovodstvo.

1.KONCEPT RAČUNOVODSTVENIH INFORMACIJA

Računovodstvene informacije predstavljaju značajnu kategorijsku opremu u funkciji sadašnjeg i budućeg poslovanja privrednih, odnosno finansijskih institucija i organizacija. Za razumijevanje njihove ekonomske važnosti i nužnosti, a prije svega u svrhu objašnjenja njihove posebne prirode i sadržaja, temeljni pojam kibernetike je informacija kao polazna tačka. Prema N. Wiener¹²⁵, informacija je sadržaj onoga što razmjenjujemo sa vanjskim svijetom dok se prilagođavamo i utičemo na njega. Proces primanja i korištenja informacija je proces naše adaptacije na slučajnosti u vanjskom okruženju i našeg nastojanja da živimo efikasno. Z. Popovska, ističe da je informacija novo, korisno i relevantno znanje koje pomaže korisniku da ostvari svoje ciljeve u okruženju kojem se prilagođava.¹²⁶

U tom pravcu i R. Hristov, navodi da je posebna vrsta informacija tzv poslovne informacije. Oni se odnose na dizajn proizvoda, tehničke podatke, uputstva za upravljanje, operativne baze podataka, operativne procese, tehničke baze podataka, znanje zaposlenih, kompjuterski softver ili poslovne ugovore, uputstva za rad, poslovne rezultate i izveštaje, poslovne baze podataka, sistemsku dokumentaciju, korisničke priručnike, operativne procedure, planovi, aplikativni i sistemski softver, alati za razvoj i podršku, itd. Poslovne informacije u okviru poslovnih sistema ključni su derivat poslovanja, jedna od najvećih poslovnih vrijednosti, osnovni izvor zarade i pokretačka snaga za stvaranje novih vrijednosti. Važni su za sve oblike poslovanja, a posebno su važni prilikom donošenja odluka, poboljšanja performansi sistema, postizanja tržišnih uslova i podrške radnim procesima. Posebno je značajna njihova uloga u komunikaciji unutar sistema i izvan njega sa okolinom. U poslovnim organizacijama poslovne informacije postaju onaj sadržaj koji služi u svrhu postizanja poslovnih ciljeva. Poslovne informacije najčešće služe kao osnova za donošenje odluka, ali se koriste i za podršku poslovnih procesa, međusobne komunikacije zaposlenih itd. mogu biti posebno interesantne ako se moraju čuvati ili predstavljaju neposrednu finansijsku vrijednost.¹²⁷

Što se tiče računovodstvenih informacija koje se odnose na bankarski sistem, potrebno je istaći da se njihovo značenje sastoji u omogućavanju percepcije pokazatelja poslovanja pojedinih banaka, kao što su:

- broj deponenata;
- platni promet (povećan/smanjen);

¹²⁵ Viner N., Kibernetika i društvo, Beograd, 1964 godina, str. 58.

¹²⁶ Popovska Z., Sistemi, upravljanje, ekonomija, Skoplje, 1995 godina, str.134.

¹²⁷ Ibid, str. 36-37.

- kreditni portfolio (povećan/smanjen);
- povećanje depozitnih sredstava;
- informacije o tržištu hartija od vrijednosti;
- informacije o adekvatnosti kapitala (koeficijent koji pokazuje odnos između garantnog kapitala banke i zbira rizično ponderisane aktive i ukupne otvorene devizne pozicije).

Značaj računovodstvenih informacija u svakodnevnom poslovanju je neupitan u procesu planiranja, kontrole i poslovnog odlučivanja. Poznato je da oblici kroz koje se podstiče razvoj proučavanja problema troškova kroz faze životnog ciklusa proizvoda uglavnom proizilaze iz određenih računovodstvenih rješenja.

2.KARAKTERISTIKE RAČUNOVODSTVENIH INFORMACIJA

Općeprihvaćeni računovodstveni principi - GAAP (Generally Accepted Accounting Principles), u Principu br. 2 fokusirati se na karakteristike koje računovodstvene informacije treba da posjeduju: Koristi dobijene od računovodstvenih informacija moraju biti veće od troškova pružanja tih informacija. Računovodstvene informacije moraju biti razumljive i upotrebljive za donošenje odluka. Informacija treba da bude relevantna, tj. mora napraviti razliku u procesu donošenja odluka, a mora biti i pouzdana, odnosno donosioci odluka se mogu osloniti na te informacije.

Računovodstvene informacije imaju posebne karakteristike koje su kvantitativne i kvalitativne prirode. Kvantitativne karakteristike proizilaze iz osnovnih epistemoloških znanja teorije informacija i odnose se na specifičnosti u njihovom stvaranju, prenošenju, složenim strukturama ulazno-izlaznih veza, ponašanju u promenljivim uslovima i drugim kibernetičkim karakteristikama.

Takođe, računovodstvene informacije se mogu koristiti za predviđanje budućeg pravca funkcionisanja bankarskog sistema uopšte, kao što su procesi spajanja, reorganizacije i restrukturiranja. Ali, konačno i iznad svega, računovodstvene informacije omogućavaju kvalitetno obavljanje funkcija bankarskog menadžmenta koje se zasniva na funkcijama planiranja, organizovanja, koordinacije i kontrole (nadzora).

Računovodstvene informacije imaju posebne karakteristike koje su kvantitativne i kvalitativne prirode. Kvantitativne karakteristike proizilaze iz osnovnih epistemoloških znanja teorije informacija i odnose se na specifičnosti u njihovom stvaranju, prenošenju, složenim strukturama ulazno-izlaznih veza, ponašanju u promenljivim uslovima i drugim kibernetičkim karakteristikama.

3. RAČUNOVODSTVENI INFORMACIONI SISTEM U BANKAMA

T. Rusevski, u objašnjenju računovodstvenog informacionog sistema polazi od prethodne definicije upravljačkog informacionog sistema (upravljačkog informacionog sistema) i definiše ga kao njegov najznačajniji deo, koji je usmeren na obradu finansijskih transakcija (računovodstveni informacioni sistem), a koji uključuje sljedeće elemente:

1. podsistem koji se odnosi na evidentiranje dnevnih radnih operacija i koji je usmjeren na donošenje svakodnevnih rutinskih odluka,

2. podsistem glavne knjige i finansijskog izvještavanja, koji "proizvodi" tradicionalne finansijske izvještaje, kao što su bilans stanja, bilans uspjeha, finansijski izvještaj itd. i druga obavještenja propisana zakonom,

3. podsistem nekretnina i kapitalnih ulaganja (porezi) koji obrađuje transakcije vezane za nekretnine i

4. podsistem upravljačkog izvještavanja koji je usmjeren na različite nivoe upravljanja i koji priprema informacije u formi prihvatljivoj za menadžment.¹²⁸

Računovodstveni informacioni sistem je povezan sa finansijskim. Obično je to prvi sistem koji se implementira u najvećem broju preduzeća i samim tim je pravno najbolje uređen. Računovodstveni sistem je dobro integrisan sa finansijskim jer koriste zajedničke podatke. Zato postoji zajednički naziv za oba sistema: finansijsko-računovodstveni informacioni sistem. Na tržištu postoje specijalizovani softverski paketi koji podržavaju funkcije ovog informacionog sistema. Informacioni sistem se takođe objašnjava kao podsistem poslovnog sistema.

T. Krale¹²⁹, govori o tri preduslova koja idu u prilog piramidalnoj strukturi upravljačkog informacionog sistema:

1. Jedan od načina da se suprotstavite rastućoj količini informacija je da ih pravilno usmjerite. To znači da će se poslovnom sistemu morati obezbijediti određeni izbor informacija u skladu sa hijerarhijom upravljanja.

2. svrsishodno funkcionisanje imperativno zahteva definisanje sistema ciljeva koji se žele postići u radu. U ovom sistemu ciljeva polazi se od jednog ili više strateških ciljeva za čiju realizaciju je potrebno ostvariti određene podciljeve: vremenske, prostorne i sl., postavljene bliže izvršiocima.

3. treći preduslov za određivanje hijerarhijske strukture MIS-a treba tražiti u suštini prenosa informacija u okviru tzv. komuniciranja, odnosno u tokovima informacija. Informacioni sistem je komunikaciona mreža, isprepletena između tzv. komunikacijske tačke. Ove tačke su povezane komunikacijskim kanalima, koji su obično dvosmjerni.

¹²⁸ Drury C., Management and Cost Accounting, London, 2000, p. 568-569.

¹²⁹ Krale¹²⁹ T., Osnove menadžmenta, Skoplje, 1996 godina, str. 86-88.

Za računovodstveni sistem u funkciji poslovnog odlučivanja posebno je značajna sljedeća definicija AAA (American Accounting Association) prema kojoj je računovodstvo proces identifikacije, mjerenja i saopštavanja ekonomskih informacija kako bi se omogućila evaluacija i vođenje poslovanja. odluke na osnovu informacija.

D. Colin tretira računovodstveni sistem kao integralni sistem za pružanje finansijskih informacija koji se sastoji od sljedećih podsistema:

1. Finansijsko računovodstvo
2. Računovodstvo troškova
3. Računovodstvo upravljanja poslovanjem.¹³⁰

Takođe, ovaj sistem je važan za realizaciju funkcija upravljanja, posebno onih koje se odnose na planiranje, organizovanje, odlučivanje, upravljanje i kontrolu. U tom kontekstu, može se reći da je nezamislivo ostvariti međuljudsku, informativnu i ulogu odlučivanja među menadžerima u nedostatku računovodstvenih informacija i politika.

4. ASPEKTI UPRAVLJANJA RAČUNOVODSTVENIM INFORMACIONIM SISTEMOM

Savremeni menadžment ima veliku potrebu za izvorima računovodstvenih informacija za:

- značaj ispunjavanja ciljeva i funkcije organizacije, uključujući zahtjeve propisa i drugih normativnih akata iz oblasti računovodstva i finansijskog izvještavanja;
- uspostavljanje politike kvaliteta;
- stvaranje uslova za definisanje ciljeva kvaliteta koje je potrebno implementirati;
- jačanje kapaciteta organizacije itd.

U ekonomskoj teoriji postoji shvatanje da je mesto informacionog sistema u organizaciji određeno pozicijom upravljačke strukture. Upravljačka struktura se obično tretira kao piramida sa tri nivoa: strateškim, taktičkim i operativnim. Na strateškom nivou, menadžer donosi odluke vezane za globalne ciljeve i poslovno kretanje preduzeća. Na taktičkom nivou, menadžeri su odgovorni za pojedinačne proizvode, odjele ili jedinice, povezujući svoje ciljeve s ciljevima cijelog poduzeća. Na operativnom nivou donose se odluke koje su karakteristične za svakodnevni rad kompanije, odnosno implementaciju strateških i taktičkih odluka.¹³¹

Mnogi tradicionalni sistemi obračuna troškova, ako se primjenjuju u kontekstu naprednih proizvodnih tehnologija, pružit će podatke o troškovima koji će odvesti menadžment u pogrešnom smjeru prilikom donošenja poslovnih odluka. Sama činjenica da menadžment koristi informacije o troškovima kako prilikom procjene poslovanja, prilikom utvrđivanja politike cijena, prilikom procjene dugoročne rentabilnosti itd., koristi različite sisteme obračuna troškova u proizvodnji za

¹³⁰ Ibid.

¹³¹ Stevanovski M., Marketinški informacioni sistem u procesu donošenja marketinških odluka, EURM, FEN, doktorska disertacija, Skoplje, 2009, str.18.

različite svrhe. . Obim upravljačkog računovodstva se širi korišćenjem novih sistema obračuna troškova, kao što su sistem obračuna troškova po delatnostima, obračun troškova za ceo životni ciklus (ciklus) proizvoda, određivanje ciljnih troškova itd. Nadalje, uloga upravljačkog računovodstva u procesu strateškog planiranja posebno je potvrđena kroz stratešku analizu troškova koja, između ostalog, koristi informacije o troškovima u izradi strategija. Strateška analiza troškova koristi metode obračuna troškova aktivnosti. Takozvana analiza vrijednosti je vrlo slična strateškoj analizi. funkcionalnu analizu jer su njihove tehnike iste.¹³²

Naime, strateški bankarski menadžment u implementaciji standarda, procedura i indikatora politike kvaliteta je u funkciji obezbjeđenja realizacije bankarskih zadataka, njihovog blagovremenog izvršavanja sa tendencijom stalnog unapređenja efikasnosti računovodstvenog informacionog sistema, stvoriti okvir za utvrđivanje i sagledavanje mogućnosti ovog sistema, upoznavanje zaposlenih sa sadržajem sistema i njegovom adekvatnošću.

Da bi menadžment bio uspešan u IT poslovanju kada je velika konkurencija, potrebno je definisati i primeniti odgovarajuću strategiju. Nadalje, navodi se da strategija razvoja e-poslovanja može biti veoma korisna za kompanije pružajući im konkurentne prednosti. Strategija je osnovna formula za to kako je preduzeće pozicionirano da bude konkurentno, koje ciljeve treba da ima i koji planovi i politike su potrebni da bi se ti ciljevi postigli. Znanje – menadžment uključuje upravljanje intelektualnim kapitalom, kao što su najbolje prakse, kritični poslovni procesi, kao i operativni procesi. U svakom uspješnom poslovanju, efektivni poslovni procesi povećavaju profit u organizaciji direktno u odnosu na kupce i dobavljače. Kada su poslovni domeni integrisani, oni mogu povećati produktivnost i poboljšati zadovoljstvo kupaca i dobavljača. U uspješnom e-poslovanju, konvergencija je vodeća veza svih domena poslovnih procesa.¹³³

Danas je primjena informacionih tehnologija u oblasti bankarskog poslovanja nesporna, s posebnim osvrtom na računovodstveno poslovanje shvaćeno kao podsistem koji je i u funkciji ciljeva i zadataka upravljanja, posebno u dijelu uloge računovodstvenih informacija kao ključni resurs za efikasnost i efektivnost u funkcionisanju bankarskog sistema. Računovodstvo poslovnog upravljanja pregledava ogromne količine informacija koje prima iz finansijskog i troškovnog računovodstva i koristi ih za tekuće i dugoročno planiranje. Svi dobijeni pokazatelji mogu poslužiti kao pogodan alat za predviđanje budućih ulaganja finansijske imovine. Tako, na primjer, ulaganje u istraživanje i razvoj naravno u velikoj mjeri ovisi o pokazateljima u finansijskim izvještajima, a sama investiciona aktivnost utiče na razvojni proces ciklusa razvoja proizvoda. Naravno, ove troškove planira menadžment na osnovu ostvarenih finansijskih rezultata. U savremenoj literaturi o računovodstvenim sistemima, računovodstvo je inkorporirano u tzv računovodstvo poslovnog upravljanja, au svom djelokrugu jedna od centralnih uloga je upravo troškovno računovodstvo (koje je podsistem računovodstvenog informacionog sistema).¹³⁴

¹³² Nedev B., Upravljačko računovodstvo - stanje i perspektive, Godišnjak Ekonomskog fakulteta - Skoplje, 2000, str.264-265.

¹³³ Howell R., Management Accounting in the New Manufacturing Environment, National Association of Accountants, Montvale, New Jersey, 1987, p. 146.

¹³⁴ Koneska Lj., Upravljačko računovodstvo, Skoplje, 2007, str. 19-20.

Planiranjem procesa kreiranja i korišćenja računovodstvenih informacija stvaraju se uslovi za dalje i neophodno planiranje sistema upravljanja kvalitetom i održavanje integriteta bankarskog sistema (posebno u planiranju i primeni promena u sistemu). Od posebnog značaja je utvrđivanje procesa koji se odnose na korisnike sa aspekta utvrđivanja njihovih zahteva u odnosu na proizvode koje banka nudi. U tom pravcu, bankarski menadžment treba da utvrdi:

1. konkretno koje zahtjeve postavljaju korisnici, uključujući zahtjeve za aktivnosti vezane za elektronsko bankarstvo;
2. zahtjeve koje korisnici nisu izrazili, a koji su neprikladni za određenu ili buduću upotrebu, kada je to poznato;
3. zahtjeve koji proizilaze iz pravilnika o računovodstvu i finansijskom poslovanju, uključujući međunarodne računovodstvene standarde;
4. druge dodatne zahtjeve koje odredi organizacija.

Organizacija informacionog sistema bankarskog računovodstva je složen proces od kojeg u velikoj meri zavisi dalji proces donošenja odluka od strane menadžera, koji je u velikoj meri određen računovodstvenim informacijama i računovodstvenim izveštavanjem. Ključni elementi organizacionog procesa su oni koji se odnose na sljedeće:

1. mjerljivost očekivanja izraženih kroz ciljeve, rezultate i standarde
2. mehanizam za mjerenje performansi i rada postojećeg sistema
3. filter tolerancije za rangiranje i odvajanje značajnih i beznačajnih problema
4. predviđanje budućih poslovnih trendova.¹³⁵

Kontrola kao preduslov za sigurnost informacionog sistema banke uopšte pominje se u opštim odredbama Odluke o bezbednosti informacionog sistema banke, kojim se dokumentom propisuje metodologija bezbednosti informacionog sistema banke, kojom se postavljaju standardi u oblasti bezbednosti informacionog sistema banke. uslove bezbednosti informacionih sistema, definisanjem kriterijuma za uspostavljanje procesa upravljanja bezbednošću informacionog sistema, za obezbeđivanje kontinuiteta u radu, kao i bezbednosnih standarda u odnosu na. sistemi elektronskog bankarstva i kompanije koje pružaju usluge podrške informacionom sistemu banke. Ovom odlukom je utvrđeno da je banka dužna uspostaviti sistem za identifikaciju, mjerenje, praćenje i kontrolu rizika od neadekvatnosti informacionih sistema. Predmet kontrole prema ovom normativnom okviru je rizik neadekvatnosti informacionih sistema, au tom pravcu i rizik neadekvatnosti računovodstvenog informacionog sistema, koji je imao gubitke za banku.¹³⁶

¹³⁵ Gjorgij Joski B., Teorija odlučivanja, Ekonomski fakultet, Skoplje, 2003, str. 118.

¹³⁶ Službeni list Republike Makedonije, br. 31/2008.

ZAKLJUČAK

Računovodstveni informacioni sistem je realnost u bankarskom poslovanju i da je u funkciji efikasnog sprovođenja računovodstvenih procedura u bankama (koje se odnose na prikupljanje i obradu podataka iz poslovnih knjiga i računovodstvenih isprava banke; račun, odnosno računovodstveni plan banke). banke i dr.), ali i za efikasno upravljanje knjigovodstvenom bazom podataka banaka, njihovo stvaranje i uticaj na donošenje upravljačkih odluka.

Prateći savremene trendove, možemo zaključiti da je računovodstvena pokrivenost nezamisliva bez razvijenog računovodstvenog informacionog sistema. Pored ovoga, može se navesti nekoliko argumenata: informacioni i kompjuterski modeli se primenjuju u organizaciji i funkcionisanju internog platnog prometa od strane banaka (mislimo na instrumente platnog prometa i brojne podatke i informacije koji se obrađuju, generišu i dostavlja se menadžmentu i drugim nivoima odlučivanja u bankama), organizacija i vođenje međunarodnih platnih transakcija (to znači kupovina čekova, dokumentovanih akreditiva, bankovnog transfera, kreditnih kartica itd.), organizovanje i funkcionisanje sistema vezanih za bankarske poslove vezane za hartije od vrednosti, neutralno, participativno bankarstvo i dr. U tom smislu, računovodstveni i finansijski izvještaji imaju posebno mjesto u informacionom sistemu bankarskog računovodstva.

LITERATURA

- 1.Hristov R., Detektivska informatika, EURM, Skoplje, 2011 gdodina.
- 2.Ralph M. Stair, George W. Raynolds, Fundamentals of information Sustems A managerial Approach, Thomson Course Technology, 2008.
- 3.Kalanoski R., Upravljanje informacionim sistemom banke, EURM, Ohrid, 2010 godina.
- 4.Viner N., Kibernetika i društvo, Beograd, 1964 godina.
- 5.Popovska Z., Sistemi, upravljanaje, ekonomija, Skoplje, 1995 godina.
- 6.Drury C., Management and Cost Accounting, London, 2000.
- 7.Krlev T., Osnove menadzmenta, Skoplje, 1996 godina.
- 8.Stevanovski M., Marketinški informacioni sistem u procesu donošenja marketinških odluka, EURM, FEN, doktorska disertacija, Skoplje, 2009 godina.
- 9.Nedev B., Upravljačko računovodstvo - stanje i perspektive, Godišnjak Ekonomskog fakulteta - Skoplje, 2000 godina.
- 10.Howell R., Management Accounting in the New Manufacturing Environment, National Association of Accountants, Montvale, New Jersey, 1987godina.
- 11.Koneska Lj., Upravljačko računovodstvo, Skoplje, 2007godina.
- 12.Gjorgjijoski B., Teorija odlučivanja, Ekonomski fakultet, Skoplje, 2003godina.
- 13.Službeni list Republike Makedonije, br. 31/2008.